

Kliimaseadus- võimalus luua koht Eesti arengu uutele juhtpõhimõtetele

Viljar Kirikal
Regulaatorsuhete juht
Viru Keemia Grupp

25. jaanuar 2023
Tallinn

Rohepööre on riigielu oluline küsimus!

Rohepöördele peab seaduse tasandil andma sisu **Riigikogu** (PS § 3).

Ettevõtjal puudub selgus millises rollis näeb riik ettevõtjat?

- Milline perspektiiv on juba tehtud investeeringutel?
- Millal lõpetada investeerimine perspektiivitutesse valdkondadesse?
- Kuhu ja millal tasub tulevikus üldse investeerida?
- Kas, mida ja millal administratiivselt kavatsetakse piirata?

Arengukavad ja poliitilised deklaratsioonid ei ole seadused. Need ei aita vastata ülaltoodud küsimustele!

Probleemi peitmisel on tagajärjed!

***Fit for 55* menetlus kui näide mis juhtub kui Eesti rohepööre on jäänud sisustamata.**

- Oodatud tulemuse saab Euroopa Komisjon, mitte Eesti.
- Otsuste mõju ei ole teada.
- Kaotasime väärtuslikku aega.
- Euroopa Komisjonile on saadetud eksitavaid signaale.
- Jätkutegevused ja *Fit for 70*?
- Vajalikku investeerimiskindlust ei ole.

Investeeringuteta jääb Eesti rohepöördes kaotajaks.

Kas täidame EL-i nõudeid või on meil oma nägemus?

EL-i tasandi õigusaktid ei saa:

- asendada ühiskondlikku kokkulepet – Riigikogus parlamentaarne arutelu, kaasamine, mõjuhinnangute ja Eesti eripära arvestamine.
 - anda õigus-/investeerimiskindlust – siduvad kohustused, tähtajad, võimaldajad ning põhimõtted.
 - pakkuda põhiõiguste kaitset – sh. leevendusmeetmed rohepöördest enammõjutatutele. ÕÜF ≠ õiglane üleminek.
 - võimaldada rolliselgust – Riigikogu, Valitsuse, ministeeriumite, ametite jt. vastutus ja tagajärjed ning erasektori kohustused.
-

I valik – kes juhib?

Riigikantselei ei saa võtta Riigikogu ja ministeeriumite rolli. Seda ei ole talle antud.

Euroopa roheline kokkulepe (2019) peaks muutma EL-i:

„...tänapäevaseks, ressursitõhusaks ja konkurentsivõimeliseks majanduseks, tagades selle, et:

- kasvuhoonegaaside netoheide oleks aastaks 2050 viidud nulli*
- et majanduskasv on lahutatud ressursikasutusest*
- mitte kedagi ega ühtki piirkonda ei jäeta kõrvale.“*

Rohepöörde õigusliku reguleerimise ülesanne on raamseaduse väljatöötamisel põhjendatud anda JuM-ile.

II valik – põhimõtted

Raamseaduses fikseeritud põhimõtted võimaldavad kontrollida kvaliteeti!

- ei tohi seada ohtu Eesti rahvuse, keele ja kultuuri säilimist läbi aegade.
- ei tohi seada ohtu Eesti riigi konkurentsivõime jätkusuutlikku arengut.
- peavad olema proportsionaalsed ning enim mõjutatud isikutele tuleb ette näha leevendusmeetmed. Kedagi ei jäeta maha!
- Lisatakse teaduspõhised selgitused.
- määratakse kindlaks kaasavas menetluses.
- peavad olema kulutõhusad (paindlikkus).

Põhimõtted on tõenäolise raamseaduse olulisim element!

III valik - eesmärgid ja abinõud

Hea eesmärk on **arusaadav ja teaduspõhine!**

- Kas EL kliimaneutraalsuse eesmärk on hea eesmärk?
- Kumbad tuleb läbi rääkida enne- eesmärgid või abinõud?
- Enne eesmärkide seadmist tuleb selgitada võimalusi, et seada eesmärgid, mis on realistlikud.
- *Fit for 55* kui halb näide kus eesmärk pühendab abinõud ja puudub teaduspõhisus. Me ei teada siiani mis on meie võimekus eesmärke täita.

Loosungid tuleb asendada teaduspõhise sisuga!

Kokkuvõtteks

Eesti arengu suunamiseks Eesti õigusesse uute juhtpõhimõtete toomist ei saa lükata edasi ning seda võimalust ei tohi raisata.

Eesti ei lahenda maailma kliimakriisi, kuid Eesti saab teha selleks mõistliku pingutuse.

Eesti saab lahendada rohepöördes enda rahva heaolu ja ökosüsteemide kestlikkuse eeldused kui:

- lepime kokku nende eelduste sisus;
- võtame selle eest vastutuse;
- säilitame paindlikkuse EL-is ise enda arenguteed määrata.

Aitäh!

